

ESPAIS VERDS. SETEMBRE DE 2023

PARCS I JARDINS

BOIX

[Eruga del boix \(*Cydalima perspectalis*, Walker, 1859\)](#)

La papallona del boix es va detectar per primera vegada a Catalunya l'any 2014 a la població de Besalú.

L'eruga d'aquest insecte s'alimenta de les fulles de boix durant el seu desenvolupament i provoca una defoliació extrema que danya la planta. Si aquestes defoliacions són contínues, acaben debilitant la planta fins a provocar-li la mort.

Durant l'any 2022, en els punts de seguiment de la xarxa de monitoratge on la papallona porta més anys establerta, s'ha observat un descens en el valor de les captures. D'altra banda, a la comarca del Solsonès l'afectació per la plaga ha avançat, i a la Terra Alta s'hi van trobar les primeres afectacions.

Adult de *Cydalima perspectalis*

Trampa de monitoratge

Mesures culturals: observar les fulles de boix i mirar si hi ha larves de la papallona alimentant-se'n.

Es recomana instal·lar un esquer amb la feromona de la papallona per conèixer si hi ha presència de la plaga i en quin moment hi haurà el vol.

En el cas que es detectin larves a les fulles del boix, es pot ruixar amb aigua emprant una mànega amb la intenció de fer caure les erugues i ofegar-les.

Tractaments fitosanitaris:

Si es vol fer un tractament fitosanitari, el moment més adient per tractar la plaga és durant els primers estadis larvaris, quan la sensibilitat als tractaments fitosanitaris és més alta. Cal evitar els productes fitosanitaris d'ampli espectre que puguin afectar la fauna auxiliar existent, sobretot en els boixos silvestres.

PALMERES

[Eruga barrinadora \(*Paysandisia archon*\)](#)

El major nombre de palmeres afectades pertanyen a l'espècie *Trachycarpus fortunei*, però s'ha detectat sobre algun exemplar de *Phoenix dactylifera*, *Phoenix canariensis* i *Chamaerops humilis*.

Mesures culturals: en zones no afectades, s'ha de mantenir la vigilància sobre la seva

possible presència. En el cas de palmeres molt afectades, irrecuperables, cal tallar i destruir mitjançant trituració.

Control químic: en les zones afectades, són recomanables tractaments fitosanitaris preventius amb els productes adients.

Morrut de les palmeres (*Rhynchophorus ferrugineus*)

Detectar els inicis de l'atac no sempre és fàcil. Els símptomes externs es manifesten amb un assecament de les fulles centrals de la corona. Quan avança l'atac, les fulles centrals s'esgrogueeixen i es marceixen, de manera que en poques setmanes la pràctica totalitat de la corona es veu afectada, cosa que origina la mort de la palmera.

Síntoma típic d'atac de *Rhynchophorus ferrugineus*

La vigilància de les palmeres sensibles continua essent l'eina principal de lluita contra el morrut.

Mesures culturals: en zones no afectades, cal mantenir la vigilància sobre la possible presència. Les palmeres molt afectades per la plaga i/o que es consideri que no es poden salvar, i les restes afectades procedents de sanejaments, es recomana destruir-les i dur-les als punts establerts per gestionar-les adequadament.

Control químic: es recomana, en les zones afectades, aplicar tractaments preventius (en especial en palmera canària) amb productes adients.

PLATAN

Tigre (*Corythuca ciliata*)

L'aparell bucal picador-xuclador d'aquest insecte provoca la decoloració de les fulles a causa del buidatge del contingut de les cèl·lules epidèrmiques foliars.

Si l'atac és fort, disminueix l'activitat fotosintètica de l'arbre i pot produir una defoliació prematura dels arbres.

Mesures de prevenció i lluita

Els mesos més convenientes per aplicar un tractament són des del mes de juny fins a l'agost, des del moment en què n'apareixen les primeres colònies.

Tenint en compte que les plantes hoste d'aquesta malaltia se situen a llocs urbans, es pot utilitzar sabó potàssic.

Control biològic: l'aplicació d'un tractament amb nematodes a l'escorça del tronc,

juntament amb l'amollada de depredadors com els antocòrids i crisopes, redueixen l'efecte de la plaga. No obstant això, si les poblacions són altes, en molts casos caldrà aplicar tractaments fitosanitaris complementaris.

CAMELIA, VIBURNUM I RHODODENDRON

Phytophthora ramorum

Es tracta d'una plaga de quarantena que obliga les plantes principalment de *Camelia*, *Viburnum* i *Rhododendron* a anar acompanyades de passaport fitosanitari CE per a la seva circulació. La importància d'aquest fong és que algunes de les seves soques poden afectar els *Quercus*.

GERANI

Eruga barrinadora del gerani (Cacyreus marshalli)

Un atac molt greu d'aquesta plaga arriba a assecar i provocar la mort de la planta hoste. Una manera de detectar si hi ha presència d'aquest insecte és veient els orificis d'entrada de les erugues en els botons florals o per la podridura de les tiges de floració i fulles on aquestes erugues es refugien.

A començaments d'estiu, els atacs de les erugues comencen a ser més freqüents. És una època en què cal vigilar els geranis i detectar les perforacions als botons florals, a les tiges de floració i als brots; en el cas de detectar-ne, cal destruir-los, i, si es considera que l'atac és molt greu, es pot aplicar un primer tractament amb insecticides adients. Aquest insecte fa una posta molt esglaonada, i, per tant, s'hi podrà aplicar un segon tractament al cap d'una setmana.

ORNAMENTALS

Metcalfa pruïnosa

És un homòpter originari d'Amèrica de Nord. És molt polípag, afecta cultius herbacis i ornamentals, però també pot afectar els fruiters i la vinya; aquest insecte s'alimenta succionant la saba de la planta i la melassa que diposita afavoreix la producció de fongs, com la negreta, cosa que dona a la planta un aspecte poc estètic. A Catalunya, es va detectar per primera vegada l'any 1998 en jardins públics i privats a la comarca del Tarragonès, i posteriorment en comarques del litoral. De moment, no ha causat danys rellevants, però es tracta d'una plaga potencialment important i cal estar-ne atents als possibles brots.

Halyomorpha halys (bernat marbrejat)

Halyomorpha halys és una espècie exòtica procedent de l'Àsia. Aquest insecte es va detectar per primera vegada a Europa l'any 2007, concretament a Suïssa, i es va estenent per tot el continent de mica en mica. A Catalunya, es va trobar l'any 2016 a la residència universitària de la Universitat de Girona.

De moment, se situa a l'entorn urbà i àrees verdes sense causar danys aparents. El seu abast continua avançant. Durant aquests primers mesos de primavera, els adults surten d'hivernació cap a les plantes hoste, on continuaran el seu desenvolupament.

Adult d'*H. halys*

Mesures culturals: en el cas que detecteu la presència d'aquests insectes a les vostres cases, podeu capturar-los mitjançant un aspirador i posteriorment enretirar la bossa. No allibereu els insectes a l'exterior.

Si detecteu l'insecte i voleu saber si es tracta d'*Halyomorpha halys*, podeu carregar una fotografia en el projecte Hhwanted de l'aplicació [Natusfera natusfera.gbif.es/projects/hh-wanted](https://natusfera.gbif.es/projects/hh-wanted).

En el cas que detecteu l'insecte en els arbres del vostre carrer, podeu informar-ne el vostre ajuntament.

En el cas que detecteu l'insecte en zones de conreu, informeu-ne les seccions d'Agricultura i Sanitat Vegetal dels Serveis Territorials.

FORESTALS

ALZINA

[Caparreta de l'alzina \(*Kermococcus vermilio*\)](#)

Durant l'estiu, la caparreta de l'alzina es troba en estat de larva. Quan aquestes larves s'alimenten, debiliten els arbres afectats, ja que els provoquen un esgrogueïment foliar, l'assecamment de branquillons i la reducció del nombre de brots.

PI

[Nematode de la fusta \(*Bursaphelenchus xylophilus*\)](#)

És un nematode que provoca la mort dels pins, i està associat amb diferents espècies de *Monochamus* (insectes coleòpters que actuen com a vectors del nematode). Les espècies més susceptibles són el pi pinastre o marítim (*Pinus pinaster*), el pi roig (*Pinus sylvestris*) i la pinassa (*Pinus nigra*).

Portugal continental i Madeira estan afectats per aquest nematode i han estat considerats zona demarcada respecte d'aquest organisme nociu de quarantena. Per aquest motiu, tots els pins, les fustes i el material d'emballatge de fusta procedents d'aquest país han de venir acompanyats de Passaport fitosanitari CE, o, en el cas de les fustes, tractades adientment per termoteràpia i marcades amb el símbol de la NIMF-15. A Espanya, també se n'han detectat focus a Extremadura, Galícia i Castella i Lleó.

Mesures culturals: els Serveis de Sanitat Vegetal i de Gestió Forestal del DACC han establert mecanismes per garantir que aquesta malaltia no s'introdueixi a Catalunya. Per aquesta raó, es duen a terme:

- Prospeccions a les masses forestals susceptibles
- Inspeccions a les serradores i indústries de la fusta

- Control de les importacions i el transport de fusta i dels embalatges de fusta.

Qualsevol indicatiu o sospita de la presència d'aquest patògen de quarantena s'ha de notificar al Servei de Gestió Forestal (sanitatforestal.daam@gencat.cat) o al Servei de Sanitat Vegetal (ssv.dar@gencat.cat) del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural.

Tota la fusta procedent de Portugal o d'altres zones demarcades ha de venir acompanyada del corresponent [Passaport fitosanitari](#). Els palets o altre material d'embalatge han de dur el distintiu conforme han estat tractats d'acord amb la [norma NIMF-15](#)

[Perforadors dels brots \(*Tomicus destruens*\)](#)

Al setembre, es poden començar a apreciar els primers atacs als troncs.

En pinèdes ornamentals, si es detecten símptomes com els esmentats, es pot aplicar un tractament insecticida al tronc per evitar que les femelles hi penetrin per realitzar la posta.

[Perforador del pi roig \(*Ips acuminatus*\)](#)

Cal continuar la vigilància per detectar atacs incipients i tallar els arbres afectats al més aviat possible, retirar-los del bosc o tractar amb alfacipermetrina.

[Processionària \(*Thaumetopoea pityocampa*\)](#)

Durant aquest mes, ja es poden aplicar tractaments fitosanitaris contra les erugues joves. Aquests tractaments es poden aplicar tant amb productes químics com biològics, sempre que estiguin degudament autoritzats per a aquest ús.

Si un particular vol prendre mesures al respecte, pot:

- Eliminar ell mateix les bosses retirant-les i cremant-les.
- Si disposa de carnet d'aplicador de productes fitosanitaris, pot tractar ell mateix els pins, les bosses o les processons (amb productes químics o biològics autoritzats per a aquest ús).

- Si no, pot contractar una empresa que estigui autoritzada per aplicar tractaments fitosanitaris (l·listat d'empreses).
- Tot i que amb eficàcia més limitada o a més llarg termini, es poden utilitzar altres tècniques: instal·lar trampes amb feromones per capturar les papallones de la processonària (finals de juny), instal·lar caixes niu per a ocells o ratpenats, barreres físiques al tronc (anells), endoteràpia, etc.

[El xancre resinós dels pins \(*Fusarium circinatum*, telemorf. *Gibberella circinata*\)](#)

És una greu malaltia provocada pel fong *Gibberella circinata* que ataca els pins. A Catalunya, no s'ha detectat la seva presència. Qualsevol indicatiu o sospita de la malaltia s'ha de notificar al DACC, al Servei de Sanitat Vegetal (93 409 20 90) o al Servei de Gestió Forestal (93 567 42 00) per procedir a la seva confirmació i, si s'escau, aplicar mesures d'erradicació. Consulteu la [fitxa 58 "El xancre resinós dels pins"](#) al web del DACC.

POLLANCRE

[Eruga perforadora \(*Paranthrene tabaniformis*\)](#)

Els danys afecten la formació de la fusta i fonamentalment la formació de l'arbre i la qualitat de la fusta, i també el seu creixement.

Mesures culturals: cal eliminar els arbres atacats que hi pugui haver a les proximitats de la plantació a protegir. També és recomanable tallar i cremar les branques afectades.

L'existència en el mercat de la feromona sexual permet no només fer un seguiment més precís de la corba de vol dels adults en una plantació, sinó el control de poblacions poc nombroses mitjançant la captura massiva de mascles en trampes engomades d'aquesta feromona.

Tractaments fitosanitaris: en el cas d'afectacions greus, a la primavera cal tractar químicament troncs i branques fins als tres metres d'altura amb els productes adients.

BOIX

[Eruga del boix \(*Cydalima perspectalis*, Walker, 1859\)](#)

Durant el mes de setembre, es torna a observar un augment de població de papallones adultes que s'estendrà durant tot el mes de setembre, octubre i primera setmana del mes de novembre.

Forma més comuna de la papallona del boix

Tractaments fitosanitaris

Pel que fa als mètodes de control, tot i que en jardineria es poden aplicar diferents mètodes en les èpoques adients en què l'insecte es troba en forma d'eruga, a escala forestal el tractament resulta molt complex i esdevé inviable. En aquests moments, el DACC està avaluant el grau d'afectació d'aquesta plaga arreu de Catalunya, establint punts de seguiment amb trampes de feromones i portant a terme actuacions pilot, alhora que coordina la informació i en promou la recerca aplicada.

PRODUCTES FITOSANITARIS. AUTORITZACIONS EXCEPCIONALS

Per comprovar si un producte fitosanitari està autoritzat per a un cultiu determinat, cal fer la consulta al web del [Registro Oficial de Productos y Material Fitosanitario del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación \(MAPA\)](http://www.ruralcat.net/web/guest/avisos.fitosanitaris).

Podeu trobar informació més concreta a les diferents estacions d'avisos:
<http://www.ruralcat.net/web/guest/avisos.fitosanitaris>

Servei de Sanitat Vegetal:

- Laboratori d'Agricultura i Sanitat Vegetal 973 305 477
- Serveis Centrals 93 409 20 90 ssv.dar@gencat.cat
- Serveis Territorials a Barcelona 93 409 20 90 ssv.b.daam@gencat.cat
- Serveis Territorials a Girona 972 45 43 10 ssv.g.daam@gencat.cat
- Serveis Territorials a Lleida 973 23 64 12 ssv.ll.daam@gencat.cat
- Serveis Territorials a Tarragona 977 25 04 21 ssv.t.daam@gencat.cat
- Serveis Territorials a les Terres de l'Ebre 977 50 01 74 ssv.te.daam@gencat.cat

Servei de Gestió Forestal: 93 567 42 00 sanitatforestal.daam@gencat.cat

PER A MÉS INFORMACIÓ: <http://agricultura.gencat.cat/sanitatvegetal>